

פרשת בלקין התשפ"ג

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

1. בראשית (פרשת מקץ) פרק מא

(א) ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על-היאר: (ב) והנה מן-היאר עלת שבע פרות יפות מראה ובריאת בפשר ותרעינה באחו: (ג) והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן-היאר רעות מראה ודקות בפשר ומעמדנה אצל הפרות על-שפת היאר: (ד) ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות הפשר את שבע הפרות יפת המראה והבריאת וייקץ פרעה: (ה) ויישן ויחלם שנית והנה שבע שבלים עלות בקנה אחד בריאות וטבות: (ו) והנה שבע שבלים דקות ושדופת קדים צמחות אחריהן: (ז) ותבלענה השבלים הדקות את שבע השבלים הבריאות והמלאות וייקץ פרעה והנה חלום: (ח) ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את-כל-חרטמי מצרים ואת-כל-חכמיה ויספר פרעה להם את-חלמו ואין-פותר אותם לפרעה: (ט) וינדבר שר המשקים את-פרעה לאמר את-חטאי אני מזכיר היום: (י) פרעה קצף על-עבדיו ויתן אתי במשמר בית שר הטבחים אתי ואת שר האפים: (יא) ונחלמה חלום בלילה אחד אני והוא איש כפתרון חלמו חלמנו: (יב) ושם אתנו גער עברי עבד לשר הטבחים ונספר-לו ויפתר-לנו את-חלמתינו איש כחלמו פתר: (יג) ויהי כאשר פתר-לנו בן הנה אתי השיב על-פני ואתו תלה: (יד) וישלח פרעה ויקרא את-יוסף ויריאהו מן-הבור ויגלה ויחלה שמלתיו ויבא אל-פרעה: (טו) ויאמר פרעה אל-יוסף חלום חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליה לאמר תשמע חלום לפתר אתו: (טז) ויצען יוסף את-פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את-שלום פרעה: ... (כה) ויאמר יוסף אל-פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלהים עשה הגיד לפרעה: (כו) שבע פרות הטבת שבע שנים הנה ושבע השבלים הטבת שבע שנים הנה חלום אחד הוא: (כז) ושבע הפרות הרקות והרעלת העלת אחריהן שבע שנים הנה ושבע השבלים הרקות שדפות הקדים יהיו שבע שני רעב: (כח) הוא הדבר אשר דברתי אל-פרעה אשר האלהים עשה הראה את-פרעה: (כט) הנה שבע שנים באות שבע גדול בכל-ארץ מצרים: (ל) וקמו שבע שני רעב אחריהן ונשפח כל-השבע בארץ מצרים וכלה הרעב את-הארץ: (לא) ולא-יודע השבע בארץ מפני הרעב שהוא אחריהן כי-כבד הוא מאד: (לב) ועל השנות החלום אל-פרעה פעמים כי-נכון הדבר מעם האלהים וממהר האלהים לעשותו: (לג) ועתה ירא פרעה איש נבון וחקם וישיתהו על-ארץ מצרים: (לד) יעשה פרעה ויפקד פקדים על-הארץ וחמש את-ארץ מצרים בשבע שני השבע: (לה) ויקבצו את-כל-אכל השנים הטבות הבאת האלה ויצברו-כר תחת יד-פרעה אכל בערים ושמרו: (לו) והיה האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב אשר תהיין בארץ מצרים ולא-תפרת הארץ ברעב: (לז) ויטיב הדבר בעיני פרעה ובעיני כל-עבדיו: (לח) ויאמר פרעה אל-עבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו: (לט) ויאמר פרעה אל-יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את-כל-נאת אין-נכון וחקם כמוך: (מ) אתה תהנה על-ביתי ועל-פיך ישק כל-עמי רק הכסא אגדל ממך: (מא) ויאמר פרעה אל-יוסף ראה נתתי אתך על כל-ארץ מצרים: (מב) ויסר פרעה את-טבעתו מעל ידו ויתן אתה על-ידי יוסף וילבש אתו בגדי-שש וישם רבד הזהב על-צווארו: (מג) וירכב אתו במרכבת המשנה אשר-לו ויקראו לפניו אברך ונתן אתו על כל-ארץ מצרים: (מד) ויאמר פרעה אל-יוסף אני פרעה ובלעדיך לא-ירם איש את-ידו ואת-רגלו בכל-ארץ מצרים: (מה) ויקרא פרעה שם-יוסף צפנת פענח ויתן-לו את-אסנת בת-פוטו פרע פהו או לאשה ויצא יוסף על-ארץ מצרים: (מו) ויוסף בן-שלושים שנה בעמ'ו לפני פרעה מלך-מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל-ארץ מצרים: ... (נד) ותחלינה שבע שני הרעב לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל-הארצות ובכל-ארץ מצרים היה לחם: (נה) ותרעב כל-ארץ מצרים

וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פְּרֹעָה לֵלֶחֶם וַיֹּאמֶר פְּרֹעָה לְכֹל־מִצְרַיִם לָכוּ אֵל־יֹסֵף אֲשֶׁר־יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ: (נו) וְהָרַעַב הָיָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כַּלְאֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁפֹּר לַמִּצְרַיִם וַיַּחֲזֵק הָרַעַב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: (נז) וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיִמָּה לְשֹׁפֵר אֶל־יֹסֵף כִּי־חָזַק הָרַעַב בְּכָל־הָאָרֶץ:

2. רבינו מיוחס בראשית (פרשת מקץ) פרק מא פסוק מב

טבעתו. סימן המינוי הוא כשיתן המלך טבעתו לאחר מודיע שהרשות בידו לכתוב גזירות ולחותמן, וכן מצינו באחשורש והמן: בגדי שש. הוא תכריך בוך, והן בגדי ממלכה: רביד הזהב. אף זה תכשיט מלכים:

3. רש"י בראשית (פרשת מקץ) פרק מא פסוק מג

אברך - כתר גומו דין אבא למלכא. רך בלשון ארמי מלך. ... ובדברי אגדה דרש ר' יהודה אברך זה יוסף שהוא אב בחכמה ורך בשנים, אמר לו רבי יוסי בן דורמסקית עד מתי אתה מעוות עלינו את הכתובים,^פ אין אברך אלא לשון ברכים, שהכל היו נכנסין ויוצאין תחת ידו, כענין שנאמר ונתון אותו וגו':

4. אבן עזרא בראשית (פרשת מקץ) פרק מא פסוק מג

אברך כל אדם קורא לפניו אכרע ואשתחווה.

5. בראשית (פרשת וישב) פרק לז

(ב) אָלְהוּ תִלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף בְּוֶשְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת־אֶחָיו בְּצֹאן וְהוּא נָעַר אֶת־בְּנֵי בְלֵהָה וְאֶת־בְּנֵי זְלֵפָה נְשֵׂי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דַּבְּרֹתָם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם: (ג) וַיִּשְׂרָאֵל אֶתְּבִיבֵי יוֹסֵף מִכָּל־בְּנָיו כִּי־בֶן־זְמַנִּים הוּא לוֹ וַעֲשֵׂה לוֹ כְּתֻבֹת פָּסִים: (ד) וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי־אִתּוֹ אֶתְּבִיבֵי מִכָּל־אֶחָיו וַיִּשְׁנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוֹ לְשָׁלֹם: (ה) וַיִּחְלַם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגִּד לְאֶחָיו וַיֹּסְפוּ עוֹד שָׁנְאָה אֹתוֹ: (ו) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁמַעוּ־נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתִּי: (ז) וְהִנֵּה אֲנִי חֹנֵן מְאֹלָמִים אֲלֵמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֶלְמָתִי וּגַם־נִצְבָה וְהִנֵּה תֹסְבִינָה אֶלְמָתִיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוֶינָי לְאֶלְמָתִי: (ח) וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מִשׁוֹל תִּמְשָׁל בָּנוּ וַיֹּסְפוּ עוֹד שָׁנְאָה אֹתוֹ עַל־חֲלֻמְתּוֹ וְעַל־דַּבְּרָיו: ... (יג) וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יֹסֵף הֲלוֹא אֶחָיֶךָ רָעִים בְּשִׁכְּמְךָ לָכֵה וְאֲשַׁלַּחְךָ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הַגִּנִּי: (יד) וַיֹּאמֶר לוֹ לֹךְ־נָא רֵאֵה אֶת־שָׂלוֹם אֶחָיֶךָ וְאֶת־שָׂלוֹם הַצֹּאן וְהַשִּׁבְנֵי דָבָר וַיִּשְׁלַחְהוּ מַעֲמֵק חֲבֻרוֹן וַיָּבֵא שְׂכָמָה: (טו) וַיִּמְצְאוּהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תַעֲהָ בַשָּׂדֶה וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לֹאמֶר מַה־תִּבְקֶשׁ: (טז) וַיֹּאמֶר אֶת־אֶחָי אֲנֹכִי מִבְּקֶשׁ הַגִּידָה־נָא לִי אֵיפֹה הֵם רָעִים: (יז) וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נִסְעוּ מִזֶּה כִּי שְׁמַעְתִּי אֲמָרִים נִלְכָה דַּתְיָנָה וַיִּלְךְ יוֹסֵף אַחֵר אֶחָיו וַיִּמְצְאוּם בְּדַתָּן: (יח) וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מֵרָחֵק וַיִּבְטְרוּם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַבְּלוּ אֹתוֹ לְהַמִּיתוֹ: (יט) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אֶחָיו הִנֵּה בָעַל הַחֲלָמוֹת הֲלוֹךָ בָּא: (כ) וְעַתָּה לָכוּ וְנִהְרָגְהוּ וְנִשְׁלַכְהוּ בְּאֶתֶד הַבְּרוֹת וְאִמְרָנוּ תִּיָּה רָעָה אֲכַלְתָּהוּ וְנִרְאָה מֵה־יְהִי חֲלֻמְתּוֹ: (כא) וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלָהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נַפְּנוּ נַפְּשׁ: (כב) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רְאוּבֵן אֶל־תִּשְׁפְּכוּ־דָם הַשִּׁלְכּוּ אֹתוֹ אֶל־הַבְּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וְגַד אֶל־תִּשְׁלַחוּ־כּוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשִּׁיבּוֹ אֶל־אֲבִיו: (כג) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו וַיִּפְשִׁטוּ אֶת־יֹסֵף אֶת־כְּתֻבֹתָו אֶת־כְּתֻבֹת הַפָּסִים אֲשֶׁר עָלָיו: (כד) וַיִּקְרָהוּ וַיִּשְׁלַכּוּ אֹתוֹ הַבְּוֹר וְהַבְּוֹר רָק אֵין בּוֹ מַיִם: (כה) וַיִּשְׁבּוּ לְאֶכְלֵ־לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אֲרֻחַת יִשְׁמַעְאֵלִים בָּאָה מֵגִלְעָד וּגְמַלִּיהֶם נְשָׂאִים נְכֹאֵת וַצָּרִי וְלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרַיִמָּה: (כו) וַיֹּאמֶר יְהוֹדָה אֶל־אֶחָיו מַה־כָּפַצַּע כִּי נִהְרַגְתֶּם אֶת־אֶחָיו וְכַסִּינוּ אֶת־דָּמוֹ: (כז) לָכוּ וְנִמְכְּרוּ לְיִשְׁמַעְאֵלִים וְנִדְּנּוּ אֶל־תְּהִיבּוֹ כִּי־אֶתְחַנֵּן בְּשָׂרְנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו: (כח) וַיַּעֲבְרוּ אֲנָשִׁים מְדִינָיִם סְחָרָיִם וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת־יֹסֵף מִן־הַבְּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יֹסֵף לְיִשְׁמַעְאֵלִים בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת־יֹסֵף מִצְרַיִמָּה:

6. רש"י בראשית (פרשת וישב) פרק לז פסוק יד

מעמק חברון - והלא חברון בהר, שנאמר (במדבר יג כב) ויעלו בנגב ויבאו עד חברון, אלא מעצה עמוקה של [אותו] צדיק הקבור בחברון, לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבתרים (לעיל טו יג) כי גר יהיה זרעך:

7. בראשית (פרשת וישב) פרק לז פסוק ב - כג

(ב) וַיְהִי ה' אֶת־יֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מְצַלִּים וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרַיִ: (ג) וַיִּרְא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה ה' מְצַלִּים בְּיָדוֹ: (ד) וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֹן בְּעֵינָיו וַיִּשְׁרַת אֹתוֹ וַיִּפְקְדֵהוּ עַל־בֵּיתוֹ וְכָל־יִשְׁעֵי־וַתּוֹן

בְּיָדוֹ: (ה) וַיְהִי מֵאִזְּ הַפְּקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל־אֲשֶׁר יִשְׁלֹו וַיִּבְרָךְ ה' אֶת־בֵּית הַמִּצְרִי בְּגִלְגַל יוֹסֵף וַיְהִי **בְּרַבַּת ה'** בְּכָל־אֲשֶׁר יִשְׁלֹו בְּבֵית וּבְשָׂדֶה: (ו) וַיַּעֲזֹב כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּיַד־יוֹסֵף וְלֹא־יָדַע אֹתוֹ מֵאוֹמֶה **כִּי אִם־הִלְחֵם אֲשֶׁר־הוּא אוֹכֵל** וַיְהִי יוֹסֵף **יִפְה־תֹאֵר** וַיִּפֶּה מֶרְאֵה: (ז) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אִשְׁת־אֲדֹנָיו אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שְׂכָבָה עִמִּי: (ח) וַיִּמְאַן וַיֹּאמֶר אֶל־אִשְׁת־אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנָי לֹא־יָדַע אֹתִי מִה־בְּבֵית וְכָל אֲשֶׁר־יִשְׁלֹו נִתֵּן בְּיָדִי: (ט) אֵינְנו גְּדוֹל בְּבֵית הַזֶּה מִמְּנֵי וְלֹא־חָשׂוּ מִמְּנֵי **מֵאוֹמֶה כִּי אִם־אוֹתָהּ בְּאֲשֶׁר אִתָּה־אִשְׁתּוֹ וְאִיךָ אֶעֱשֶׂה הֲרַעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטַאתִי לְאֱלֹהִים:** (י) וַיְהִי כַּדְּבָרָה אֶל־יוֹסֵף יוֹסֵף וְלֹא־שָׁמַע אֲלֶיהָ לְשָׂבָב אֶצְלָהּ לְהִזּוֹת עִמָּה: (יא) וַיְהִי כִּפְהַיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֵא הַבַּיִתָּה לַעֲשׂוֹת מְלֶאכֶתּוֹ וְאִין אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבַּיִת שָׁם בְּבֵית: (יב) וַתִּתְּפָשְׁהוּ בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שְׂכָבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: (יג) וַיְהִי כִּפְּרֹאֲתָהּ כִּי־עָזַב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיִּנָּס הַחוּצָה: (יד) וַתִּקְרָא לְאֲנָשֵׁי בֵיתָהּ וַתֹּאמֶר לָהֶם לֵאמֹר רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עֹבְרִי לְצַחֵק בָּנוּ בָּא אֵלַי לְשָׂבָב עִמִּי וְאֶקְרָא בְּקוֹל גְּדוֹל: (טו) וַיְהִי כִשְׁמַעוּ כִי־הִרְיַמְתִּי קוֹלִי וְאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: (טז) וַתִּמָּח בְּגָדוֹ אֶצְלָהּ עַד־כּוּא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתוֹ: (יז) וַתִּדְבַר אֲלָיו כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר **בְּאֲ־אֵלִי הַעֲבֹד הָעֹבְרִי אֲשֶׁר־הִבְאֵת לָנוּ לְצַחֵק בִּי:** (יח) וַיְהִי כִפְּהַרְיַמִּי קוֹלִי וְאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי וַיִּנָּס הַחוּצָה: (יט) וַיְהִי כִשְׁמַע אֲדֹנָיו אֶת־דְּבָרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר דְּבָרָה אֲלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה לִי עֲבָדָה וַיִּחַר אָפוֹ: (כ) וַיִּקַּח אֲדֹנָי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֶהוּ אֶל־בַּיִת הַסֹּהַר מְלֹוֹם אֲשֶׁר־אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי־שָׁם בְּבֵית הַסֹּהַר: (כא) וַיְהִי ה' אֶת־יוֹסֵף וַיִּט אֲלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חָזוֹ בְּעֵינָי שׁוֹר בֵּית־הַסֹּהַר: (כב) וַיִּתֵּן שׁוֹר בֵּית־הַסֹּהַר בְּיַד־יוֹסֵף אֶת כָּל־הָאֲסוּרִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר עֹשִׂים שָׁם הוּא הֵיךָ עֹשֶׂה: (כג) **אִין שׁוֹר בֵּית־הַסֹּהַר רָאָה אֶת־כָּל־מֵאוֹמֶה בְּיָדוֹ בְּאֲשֶׁר ה' אֹתוֹ וְאֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה ה' מִצְּלִית:**

8. בראשית (פרשת וישב) פרק מ

(א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה תָּטַעוּ מִשְׁקָה מְלֹךְ־מִצְרַיִם וְהֵאֱפָה לְאֲדֹנֶיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם: (ב) וַיִּקְצֹף פְּרַעֲהַ עַל שְׁנֵי סְרִיסָיו **עַל שׁוֹר הַמִּשְׁקִים וְעַל שׁוֹר הָאוֹפִים:** ... (ח) וַיֹּאמְרוּ אֲלָיו **חֲלוֹם חֲלַמְנוּ** וּפְתַר אִין אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא לְאֱלֹהִים פְּתַרְנִים סִפְרוּ־נָא לִי: (ט) וַיִּסְפֹּר שׁוֹר־הַמִּשְׁקִים אֶת־חֲלָמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בְּחֲלוֹמֵי וְהִנֵּה־גִפְנוֹ לִפְנֵי: (י) וּבְגִפְנוֹ שְׁלֹשָׁה שָׁרִיגִם וְהוּא כְּפֹרַחַת עֲלֵתָהּ נֹצֵה הַבְּשִׁילּוֹ אֲשֶׁפְּלִתֶיהָ עֲנָבִים: (יא) וְכֹס פְּרַעֲהַ בִּידֵי וְאֶקַּח אֶת־הָעֲנָבִים וְאֶשְׁחַט אֹתָם **אֶל־כּוֹס** פְּרַעֲהַ וְאֶתֵּן **אֶת־הַכּוֹס** עַל־כֶּף פְּרַעֲהַ: (יב) וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פְּתַרְנִי שְׁלֹשָׁה הַשָּׁרִיגִים שְׁלֹשָׁה יָמִים הֵם: (יג) בְּעוֹדוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים יִשָּׂא פְּרַעֲהַ אֶת־רֹאשׁוֹ וְהִשְׁיִבָה עַל־כַּפָּהּ וְנִתְּתָה **כּוֹס־פְּרַעֲהַ** בְּיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הִיָּתָה מִשְׁקָהוּ: (יד) כִּי אִם־זָכַרְתִּי אֹתָהּ כְּאֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ וְעָשִׂיתָ־נָא עִמָּדִי חֶסֶד וְהִזְכַּרְתִּי אֶל־פְּרַעֲהַ וְהוֹצֵאתָנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה: (טו) כִּי־גָנַב גָּנַבְתִּי מֵאַרְצָה הָעֹבְרִים וְגַם־פָּה לֹא־עָשִׂיתִי מֵאוֹמֶה כִּי־שָׁמַעוּ אֹתִי בְּבוֹר: (טז) וַיִּרְא **שׁוֹר־הָאֹפִים** כִּי טוֹב פְּתַר וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹסֵף אֶף־אֲנִי בְּחֲלוֹמֵי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סְלֵי חֲרִי עַל־רֹאשִׁי: (יז) וּבַסֶּל הָעֲלִיוֹן מִכָּל מֵאֲכָל פְּרַעֲהַ מֵעֲשֶׂה אֵפֶה וְהָעוֹף אֹכֵל אֹתָם מִן־הַסֶּל מֵעַל רֹאשִׁי: (יח) וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פְּתַרְנִי שְׁלֹשָׁה הַסֶּלִים שְׁלֹשָׁה יָמִים הֵם: (יט) בְּעוֹדוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים יִשָּׂא פְּרַעֲהַ אֶת־רֹאשׁוֹ מֵעַל־יָדָהּ וְהָעוֹף אֹכֵל אֶת־בְּשָׂרָהּ מֵעַלֶיהָ: (כ) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הַלְּדָת אֶת־פְּרַעֲהַ וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה לְכָל־עֲבָדָיו וַיִּשָּׂא אֶת־רֹאשׁוֹ שׁוֹר הַמִּשְׁקִים וְאֶת־רֹאשׁ שׁוֹר הָאֹפִים בְּתוֹךְ עֲבָדָיו: (כא) וַיִּשָּׂב אֶת־שׁוֹר הַמִּשְׁקִים עַל־מִשְׁקָהוּ וַיִּתֵּן **הַכּוֹס** עַל־כֶּף פְּרַעֲהַ: (כב) **וְאֶת שׁוֹר הָאֹפִים תָּלָה** כְּאֲשֶׁר פְּתַר לָהֶם יוֹסֵף: (כג) וְלֹא־זָכַר שׁוֹר־הַמִּשְׁקִים אֶת־יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ:

9. מושב זקנים בראשית (פרשת וישב) פרק מ פסוק יט

ותלה אותך. **מה ראה יוסף לפתור חלומו של שר המשקים לטובה ולשר האופים לרעה,** הלא היה יכול לפתור והעוֹף זה פרעה. נ"ל כי כך אמר יוסף שר המשקים ראה גפן דבר שיש לו שורש וקיום בארץ, לכן חשב בלבו, שהיה מתקיים ומתחזק אבל שר האופים שראה מעשה אופה, שהוא דבר שאפילו מכניסין אותו לאוצר מתעפש ובלה מאליו, לכן חשב בלבו שאף הוא לאו בר קיימא הוא:

10. תלמוד ירושלמי מסכת פסחים פרק י הלכה א

מניין לארבעה כוסות? רבי יוחנן אמר בשם ר' ר' בנייה פנגד ארבע גאולות (שמות¹) לכן אמור לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם וגו' ולקחתי אתכם לי לעם וגומר והוצאתי והצילתי וגאלתי ולקחתי רבי יהושע בן לוי אמר פנגד ארבעה כוסות של פריעה (בראשית²) וכוס פריעה בדי ואשחט אותם אל כוס פריעה ואתן את הכוס על כף פריעה ונתת כוס פריעה בידו וגו'

11. בראשית (פרשת וישלח) פרק לה פסוק יט

וַתֵּמַת רַחֵל וַתִּקְבֹּר בְּדֶרֶךְ אֶפְרַתָּה הוּא בֵּית לָחֶם:

12. בראשית (פרשת בראשית) פרק ג פסוק יז - יט

(יז) וּלְאָדָם אָמַר כִּי־שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וַתֹּאכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אַרְוֶהָ הָאָדָמָה בְּעֵבוּרֶךָ בְּעֵצְבוֹן תֹּאכַלְנָה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: (יח) וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: (יט) בְּזַעַת אֶפְרָיִם תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבֵךְ אֶל־הָאָדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לְקַחְתָּ כִּי־עֵפָר אָתָּה וְאֶל־עֵפָר תִּשָּׁוּב:

13. בראשית (פרשת וירא) פרק יח פסוק ג - ו

(ג) וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אֱ־מֵ־נָא מַצְאֵתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֶל־נְאֻם תַּעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: (ד) יִקְחֶנָּא מֵעֵט־מִים וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הַעַי: (ה) וְאָקַחְתָּ פַת־לֶחֶם וְסַעְדוּ לְבָבְכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: (ו) וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֱלֹהִים אֶל־שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַה־רִּי שָׁלַשׁ סָאִים קָמַח סֹלֶת לְוַשִּׁי וַעֲשֵׂי עֲגוֹת:

14. רש"י בראשית (פרשת וירא) פרק יח פסוק י

כעת חיה - כעת הזאת לשנה הבאה, ופסח היה³, ולפסח הבא נולד יצחק, מדלא קרינן כעת אלא כעת. כעת חיה כעת הזאת שתהא חיה לכם שתהיו כלכם שלימים וקיימים:

15. בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק לב - לד

(לב) וַיֹּאמֶר עֲשׂו הִנֵּה אֲנֹכִי הוֹלֵךְ לְמוֹת וְלִמָּחָה לִי בְּכֶרֶה: (לג) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְׁבְּעָה לִּי כִּי־וּם וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּמְכַּר אֶת־בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב: (לד) וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֲשׂו לְחֶם וּגְזִיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיִּשָּׂף וַיִּקַּם וַיִּלְךָ וַיִּבְזֵ עֲשׂו אֶת־הַבְּכֹרָה:

16. בראשית (פרשת ויצא) פרק כח פסוק כ - כא

(כ) וַיִּזְרַע יַעֲקֹב גִּזְרֵן לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וַיִּשְׁמְרֵנִי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ וַנִּתְּנֵ־לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וַבִּגְדָה לְלַבֵּשׁ: (כא) וְשִׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה ה' לִי לֵאלֹהִים:

17. בראשית (פרשת מקץ) פרק מג פסוק יט - לד

(יט) וַיִּגְשׂוּ אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר עַל־בֵּית יוֹסֵף וַיִּזְבְּרוּ אֵלָיו פְּתַח הַבַּיִת: (כ) וַיֹּאמְרוּ כִּי אֲדֹנָי יָרַד בְּרַדְנוּ בְּתַחֲלָה לְשַׁבְּר־אֶכָל: (כא) וַיְהִי כִּי־בָּאוּ אֶל־הַמְּלִוִן וַנִּפְתַּחְתָּה אֶת־אֲמַתְחַתֵּינוּ וְהִנֵּה כֶּסֶף־אִישׁ בְּכַף אֲמַתְחַתוֹ כֶּסֶפֵנוּ בְּמִשְׁקָלוֹ וַנִּשָּׁב אִתּוֹ בִּיָּדֵנוּ: (כב) וַיִּכְסֹף אַחַר הוֹרְדֵנוּ בִּיָּדֵנוּ לְשַׁבְּר־אֶכָל לֹא יִדְעֵנוּ מִי־שֵׁם כֶּסֶפֵנוּ בְּאֲמַתְחַתֵּינוּ: (כג) וַיֹּאמֶר שְׁלוֹם לָכֶם אֶל־תִּירְאוּ אֵלֵהֶיכֶם וְאֵלֵהֶי אָבִיכֶם נָתַן לָכֶם מִטְמוֹן בְּאֲמַתְחַתֵּיכֶם כֶּסֶפְכֶם בָּא אֵלַי וַיִּוצֵא אֶלְהֶם אֶת־שִׁמְעוֹן: (כד) וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף וַיִּתֵּן־מִלֵּם וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא לְחַמְרֵיהֶם: (כה) וַיִּלְכְּנוּ אֶת־הַמִּנְחָה עַד־בּוֹא יוֹסֵף בְּצֹהַר־יָם כִּי שָׁמְעוּ כִּי־שָׁם יֹאכְלוּ לֶחֶם: (כו) וַיָּבֵא יוֹסֵף הַבַּיִתָּה וַיָּבִיאוּ לוֹ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר־בִּיָּדָם הַבַּיִתָּה וַיִּשְׁתַּחֲוֶוּ־לוֹ אַרְצָה: (כז) וַיִּשְׂאֵל לָהֶם לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הַשְׁלוֹם אֲבִיכֶם הֲגָזָן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם הַעוֹדְנֵנוּ הִי: (כח) וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם לְעַבְדְּךָ לְאָבִינֵנוּ עוֹדְנֵנוּ הִי וַיִּקְדּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ: (כט) וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיִּרְא אֶת־בְּנֵימִין אַחִיו בֶּן־אָמֹן וַיֹּאמֶר הִנֵּה אַחֵיכֶם הֲקִטְוֹן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם אֵלַי וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יַחַנֵּךְ בְּנִי: (ל) וַיִּמְהַר יוֹסֵף כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל־אֲחָיו וַיִּבְקַשׁ לְבָכּוֹת וַיָּבֵא הַחֲדָרָה וַיִּבֶךְ שָׁמָּה: (לא) וַיִּרְתַּץ פָּנָיו וַיִּצָּא וַיִּתְאַפֵּק וַיֹּאמֶר שִׁימוּ לָחֶם: (לב) וַיַּעֲשִׂמוּ לוֹ לִבְדוֹ וְלָהֶם לִבְדָם וְלַמְצָרִים הָאֲכָלִים אִתּוֹ לִבְדָם כִּי לֹא יוּכְלוּן הַמְצָרִים לֶאֱכֹל אֶת־הָעֲבָרִים לָחֶם כִּי־תוֹעֲבָה הוּא לַמְצָרִים: (לג) וַיִּשְׁבּוּ לְפָנָיו הַבְּכֹר כַּבְּכֹרְתוֹ וְהַצְעִיר כַּצְעִיר וַיִּתְמְקוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל־רַעְהוֹ: (לד) וַיִּשָּׂא מִשְׂאֵת מֵאֵת פָּנָיו אֶלְהֶם וַתִּרְבַּ מִשְׂאֵת בְּנִימִן מִמִּשְׂאֵת כָּלֶם חֲמֵשׁ יָדוֹת וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ:

18. מדרש תנחומא (בובר) פרשת תולדות סימן ד

ויאמר יעקב מכרה כיום את בכורתך לי (שם /בראשית/ לא), א"ל בכורה אתה מבקש, מבקש אתה חלקי של עולם הבא, א"ל איני יודע אם יש לך חלק לעולם הבא, אבל מכור לי הבכורה שהיא מפרסמת כיום. מכרה היום אמר ר' אחא מי שהוא יודע (להשיב) [לחשב] כראוי לא נטלו ישראל בעולם הזה אלא אלף שנים, שיומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנים הן, שנאמר כי אלף שנים (תהלים צ ד). ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות (שם /בראשית כה/ לב), אברהם מת, ורוח הקודש אומר אל תבכו למת בכו בכה להולך (ירמיה כב י), ולמה זה לי בכורה (בראשית שם /כ"ה ל"ב/), ורוח הקודש אומרת ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו (תהלים קט יז). **כיצד היו הבכורות מקריבין, עד לא הוקם המשכן היה העבודה בבכורות**, וכל מי שהיה מקריב היה ראוי להתברך, שנאמר מזבח אדמה וגו' אבא אליך וברכתך (שמות כ כא), אמר עשו אין אותו האיש רוצה לא להקריב ולא להתברך, א"ל הנביא אם לא דם שנאת ודם ירדפך (יחזקאל לה ו), **אמר ר' לוי בשם ר' חנינא בן חמא זה דם הקרבנות ששנא להקריב להקב"ה**, ורבותינו אומרים זה דם המילה שמשך לו ערלה, שנאמר שלח ידו בשלומיו חלל בריתו (תהלים נה כא). ד"א אם לא דם שנאת, ועשו שונא את הדם, אביו מברכו בדם, והוא בטוח בדם, שנאמר ועל חרבך תחיה (בראשית כז מ), ואומר לו אם לא דם שנאת, אלא ששנא נפשו של אדם, שהיא נתונה בגופו, לפיכך אמר למה זה לי בכורה. ויבז עשו (שם /בראשית/ כה לד), כסבור שהוא שוחק עם יעקב, והקב"ה מסכים מלמעלה, שנאמר כה אמר ה' בני בכורי ישראל (שמות ד כב). ויבז עשו. בבא רשע בא גם בוז (משלי יח ג), זה עשו, שנאמר ויבז עשו, (ויבא קלון) [ועם קלון חרפה] (שם /משלי י"ח ג/), שבא הרעב לרגלו, שנאמר ויהי רעב בארץ.

19. בראשית (פרשת ויחי) פרק מח פסוק כא - כב

(כא) וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵי יוֹסֵף הִנֵּה אָנֹכִי מֵת וְהִנֵּה אֶלְהִים עִמָּךְם וְהִשִּׁיב אֶתְכֶם אֶל-אֶרֶץ אֲבֹתֵיכֶם: (כב) וְאָנֹכִי נִתְמִי לָךְ שְׂכָם אֶחָד עַל-אֶחָיִךְ אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּחַרְבֵי וּבְקִשְׁתָּי:

20. תורת חיים מסכת בבא בתרא דף קכג עמוד א

ואומר ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך. והיינו הבכורה דאשר לקחתי מיד האמורי היא הבכורה שלקח יעקב מעשו ולא דאותה הבכורה נתן ליוסף דמה ענין בכורה זו לבכורה זו אלא פירושא בעלמא קמפרש ליה דחלק אחד שנתתי לך הוא הדבר שלקחתי מיד עשו כלומר הבכורה מיהו מדלא קאמר בהדיא והיא הבכורה משמע קצת דהא בהא תליא ויש לפרש דבכורת יוסף נמשך מבכורת עשו לפי שעל ידי שקנה יעקב את הבכורה מעשו זכו ישראל שהרג הקדוש ברוך הוא בכורי מצרים דכתיב כה אמר ה' בני בכורי ישראל וגו' ותמאן לשלחו הנה אני הורג את בנך בכורך ואיתא במדרש בני בכורי ישראל כאן חתם הקדוש ברוך הוא על מכירת הבכורה שלקח יעקב מעשו משמע דהא בהא תליא לפי שישראל בנו בכורו יתברך הוא על ידי הבכורה שקנה יעקב מעשו לכך התרה בו שאם לא ישלח בנו בכורו יהרוג את בנו בכורו מדה במדה ועל ידי מכת בכורות קדש הקדוש ברוך הוא את כל בכורי ישראל לעבוד עבודה ולהקריב קרבנות שנאמר כי לי כל בכור בבני ישראל באדם ובבהמה ביום הכותי כל בכור וגו' ולפי שחטאו בעגל נבחרו שבט לוי תחתיהם לעבוד עבודתו יתברך שנאמר קח את הלויים תחת כל בכור ועל ידי שהבדיל הקדוש ברוך הוא את שבט לוי לעבוד עבודת אהל מועד ולהקריב קרבנות לכך זכו לאכול משלחן גבוה תרומות ומעשרות ולא נטלו חלק בארץ שנאמר לא יהיה לכהנים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל אשי ה' ונחלתו יאכלון ולא היו נמנין בכלל שאר שבטים לא בנחלה ולא בחנוכת הנשיאים ובדגלים כי שבט לוי חנו באמצע המחנה סביב המשכן נמצא כי על ידי שלקח יעקב את הבכורה מעשו נמשך הדבר שהפריש הקדוש ברוך הוא אחד מן השבטים שלא יהיה בכלל שנים עשר שבטי ישראל, וצריכין להיות במספר שנים עשר דוקא כנגד שנים עשר מזלות ברקיע ולכך הוצרך אחד מן השבטים ליחלק והיינו דקאמר ואני נתתי לך שכם אחד

על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי כי על ידי שלקחתי את הבכורה מעשו זכיתי להיות אחד משבטי
ליחלק ועתה אותה המתנה אני נותן לך.

1. Another dream – dreams have been a subtext
 - until now dreams only came to good people – bad people were warned in dreams
 - nonetheless Pharaoh didn't understand his dream – needed someone good to explain it
 - wine steward – sommelier had a dream as did the baker
 - (12) imprisoned with us **וְשָׁם אֲתָנוּ נָעַר עֲבָרֵי עֶבֶד לְשָׂר הַטֶּבְחִים** (neglects to mention that Yosef was in charge)
 - (13) credits Yosef for returning him to his former position
 - Dramatic transformation like mythical phoenix
 - Takes no credit compare 15 and 16- it is Elokim
 - (25) Elokim and 28, 32
 - When Yosef meets Pharaoh – there is an element of **יציאת מצרים** and מתן תורה
 - (33) find a man with binah understanding, and wisdom **לֵג) וְעֵתָהּ יֵרָא פִרְעֹה אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם וְיִשִּׁיתָהּוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:**
 - (37) pharaoh and avadav liked it – did the advisors?
 - (38) Yosef is incomparable – a man who possesses Ruach Elokim
 - (39) God informed YOU compare with 28 (and 16) **אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עָשָׂה הָרְאָה אֶת־פִּרְעֹה**
 - (42) gave the ring (compare to megilat esther) and royal clothing
 - (43) second in charge, avrech
 - 45 revealer of secrets
 - Dreams came true
 - People came in search of bread
2. Royal clothing – have returned – his father saw his royalty, his brothers stripped it off of him – Pharaoh returned it – now he would rule a superpower which was on the ascent
3. Father. Instructor/teacher of the king kneels
4. Everyone would bow – just as Yosef had dreamed long ago
5. Yosef was previously given royal clothing – and of course dreamed people would bow
Brothers sarcastically questioned

Yosef sold connected to the sale Yakov had made? Who would be responsible for the brit bein habitarim? The slavery? Esav didn't want it. Did the brothers just preclude themselves from Jewish history?

They sit and eat bread

6. Start of the brit bein ha bitarim – story of slavery – and exodus – which will involve bread and matzah
7. Bread emerges\

בראשית (פרשת וירא) פרק כ פסוק ג - י

(ג) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל-אַבְיָמֶלֶךְ בְּחִלּוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הֲנִיךָ מֵת עַל-הָאִשָּׁה אֲשֶׁר-לָקַחְתָּ וְהוּא בָעֵלְתָּ בָעַל: (ט) וַיִּקְרָא אַבְיָמֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ מָה-עָשִׂיתָ לָנוּ וּמָה-חָטַאתָ לָךְ כִּי-הִבַּאתָ עָלֵינוּ מִמְּלַכְתֵּי חֲטָאָה גְדֹלָה מֵעַשְׂיָם אֲשֶׁר לֹא-יַעֲשׂוּ עֲשִׂיתָ עִמָּדַי: (י) וַיֹּאמֶר אַבְיָמֶלֶךְ אֶל-אַבְרָהָם מָה רָאִיתָ כִּי עָשִׂיתָ אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה:

ויקרא (פרשת אחרי מות) פרק יח פסוק ג

כַּמַּעֲשָׂה אֶרֶץ-מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם-בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשָׂה אֶרֶץ-כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבַחֲקֹמֵיהֶם לֹא תִלְכוּ:

8. Two more dreams and of course a baker
9. Why did he differ in his interpretations?
Wine gets better with age
Bread goes bad
Both need human involvement and are the center of the meal – special bracha
Esav rejected the Brit bein Habitarim – he wanted immediate reward – a bowl of cholent (without kishke – but served with Bread!)
10. 4 cups from Yosef – who lived a microcosm of the exodus
11. Bread has had bad associations for Yosef were in the story of his two falls – the sale – and being sent to prison on trump up charges – fake news by mrs potifar – who was compared to bread
12. Bread symbolized the very first exile
13. Bread/matzha served to angels
14. Rashi – was pesach
15. Yakov gave bread
16. Yakov when he went into exile prayed for bread
17. Yosef shared with his brotehrs wine and bread – gave back their money. When Yosef puts money in their bag is he alluding to the sale of Yosef (is like the barter of Yakov and Esav? Now the role of going to slavery is assigned to Yosef? Or is this alluding to the future when they will leave with Matzah and rechush gadol?
18. When was yakov's sale accepted?